

**ПРОФЕСІЙНІ МИСТЕЦЬКІ КОМПЕТЕНЦІЇ – ТЕХНОЛОГІЯ «ПОРТФОЛІО»
У ВИКЛИКАХ ТА РЕАЛІЯХ НУШ**

Постановка проблеми. В сучасних умовах зростають вимоги до формування професійних компетенцій педагога НУШ, зокрема, вчителя мистецтва, музичного мистецтва. Здатність вчителя самостійно здійснювати інформаційно-пошукову діяльність, самопрезентацію, самоаналіз і самооцінювання професійних досягнень виступає необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності фахівця. Застосування професійного портфоліо як освітньої технології в процесі діяльності педагога дозволяє створити умови для розвитку необхідних якостей фахівця нової формації, надає йому інструмент для професійної самореалізації. Досвід європейської освіти у впровадженні творчого портфоліо, створенні спеціальних інститутів для визначення ресурсів портфоліо свідчать про визнання освітянською спільнотою великого потенціалу портфоліо як самостійної технології [1].

Проте широкому впровадженню технології професійного портфоліо в практику сучасної школи перешкоджає недостатня методична розробленість проблеми.

Мета статті – простежити формування і становлення новітньої мистецької компетенції – «творче портфоліо» у викликах та реаліях НУШ.

Виклад основного матеріалу. «Професійне портфоліо: територія успіху сучасного педагога» - аналіз можливостей технології портфоліо для формування професійних компетенцій як складової педагогічної майстерності педагогів. Основні завдання: - розкрити сутність поняття в педагогічній науці та практиці; - здійснити характеристику сучасних поглядів на стан проблеми; - систематизувати практичні рекомендації з упровадження технології портфоліо [2].

У практичній діяльності педагогічних працівників навчальних закладів освіти портфоліо широко застосовується для презентації професійних надбань педагога, як інструмент оцінювання його компетентності. Дедалі популярнішим портфоліо стає в системі підготовки майбутнього педагога.

На сучасному етапі розвитку освіти все більше педагогічних колективів для створення ефективної оцінювальної системи керуються новими стандартами освіти, у яких враховано вдосконалену технологію оцінювання, визначення готовності випускника основної школи до обґрунтованого вибору подальшого напрямку професійного навчання, а також закріплення навичок самоаналізу щодо результатів власної навчальної діяльності, здійснення самооцінки. Це означає, що процес оцінювання слід будувати так, щоб навчити школярів оцінювати власні навчальні успіхи самостійно, процедура само - і взаємооцінювання стає обов'язковим елементом освітнього процесу.

На основі аналізу сучасних педагогічних технологій оцінювання досягнень педагога можна сформулювати так звану накопичувальну систему оцінки професійних досягнень, яка дає можливість посилити комплексність, повноцінність оцінки й наповнити її об'єктивною характеристикою результатів професійної діяльності. Це передбачає розробку і впровадження технології портфоліо, яка дасть можливість розв'язувати окреслені проблеми.

Технологія портфоліо не може існувати окремо для кожної категорії учасників навчально-виховного процесу, оскільки мова йде про системний підхід щодо вираженого та повноцінного функціонування. У свою чергу це означає, що існує її однозначний вплив на підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників щодо розширення уявлення про «портфоліо» та результати його впровадження в практичній діяльності; удосконалення вмінь використання технології проектної діяльності; розвиток навичок дослідницької підготовки педагогів до використання інструментів самодіагностики та самооцінювання; підвищення рівня аналітичної діяльності тощо. Портфоліо дозволяє педагогу більш докладно та ґрунтовно відобразити всі свої професійні досягнення, показати знання і навички, рівень володіння методичними вміннями, сучасними інформаційними технологіями. Наявність власного професійного портфоліо є свідченням рівня результативності педагогічної діяльності. Воно стане в нагоді для атестації, працевлаштування, презентації на батьківських зборах, саморозвитку, самоосвіти й підвищення самооцінки. Будь-яка форма та вигляд

створеного портфоліо (паперовий, електронний у формі папки з файлами чи презентації Microsoft PowerPoint, вебсайт тощо) вимагає крім творчого підходу ще й певних умінь і знань для його створення [3, с.198].

Портфоліо як ідея зібрання робіт відома ще з епохи Відродження, а досвід її використання в школі з'явився наприкінці ХХ століття в США, знайшов широке застосування в Європі і Японії. В епоху Ренесансу художники і архітектори привозили з собою «портфоліо», коли претендували на місце в академії мистецтв або на будівельний проект. За допомогою зібраних у портфоліо документів можна було скласти думку про якість їх роботи, оцінити професійний рівень претендентів. У цьому значенні і ідея самопропозиції, і термін «портфоліо» застосовується досі серед художників, модельєрів, фотографів та митців України й інших країн світу. Ідея портфеля (папки індивідуальних досягнень педагога) стає в нашій країні дедалі популярнішою. Усе більше вчителів застосовують його у своїй практиці. Точніше, його називають портфоліо.

Сьогодні говорять про нього, як один з основних освітніх трендів останнього десятиліття, трендів НУШ. Дехто з науковців стверджує, що школа ХХІ сторіччя – це «школа портфоліо», де воно (портфоліо) виступає одним з істотних елементів модернізації освіти. Портфоліо як засіб фіксації спрямованості особистих інтересів та навчальних досягнень учнів розглядається в роботах Н.Гальської, С. Полат, О. Прутченкова [3, с. 123].

Як метод, який розвиває уміння аналізувати та оцінювати процес розвитку особистості підкреслюють Н.Бірюкова та Н.Опаріна. В. Загвоздкін вважає портфоліо альтернативним способом оцінки. Досвід педагогів України вказує на те, що портфоліо може бути корисним і для спеціалістів з формальною кваліфікацією, які виявляють бажання переглянути свої професійні навички і створити індивідуальний план професійного розвитку.

Проблема портфоліо вчителя розглядається в роботах Л. Васильченко, яка висвітлює питання його структури, використання в управлінському моніторинзі професійної діяльності тощо. Професійне портфоліо вчителя свідчить не тільки про якість педагогічної діяльності, рівень професійного зростання, ступінь професійної майстерності, сформованість професійної компетентності, але й про його професійний шлях. Найбільш повно і змістовно проблема портфоліо розроблена і проходить апробацію в системі загальної середньої освіти України.

Особливо це стосується початкової школи. Тут портфоліо представлено серією посібників «Скарбничка успіхів. Портфоліо» для дітей віком від 5-6 років до 4 класу (упоряд. Т.Ж. Семушина) [2].

Розроблені та діють нормативні документи Міністерства освіти і науки України: накази Міністерства освіти і науки від 13 квітня 2011 року № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» та від 21 серпня 2013 року № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із 7 базових дисциплін у системі загальної середньої

Це свідчить про перехід практики використання цієї технології зі статусу експериментальної в статус нормативної.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене можемо констатувати, що портфоліо як освітня технологія надає можливості для формування професійних компетенцій педагога завдяки відстеженню індивідуальної траєкторії розвитку, збору його індивідуальних робіт; аналізу динаміки особистого зростання; розвитку особистісних якостей, необхідних для забезпечення конкурентоспроможності фахівця, а особливо мистецького профілю, формування та становлення (критичного мислення, творчих здібностей, інформаційних компетенцій, набуття досвіду в умовах конкуренції). Зазначене вище дозволяє визначити технологію портфоліо як педагогічну умову для успішного формування професійних мистецьких компетенцій, які є важливою складовою педагогічної майстерності вчителів мистецтва та музичного мистецтва НУШ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Куку С.Ю. Електронні портфоліо та веб-портфоліо / С.Ю. Куку // Наукові записки НаУКМА; том 73: Комп'ютерні науки. – 2007
2. Набока О.Г. Використання технології портфоліо у фаховій підготовці майбутніх економістів / О.Г. Набока // Науково-методичний збірник «Проблеми трудової і професійної підготовки». Вип. 15. – 2010.
3. Васильченко Л. Технологія портфоліо в освіті // Управління школою. – 2007. с. 267.